

Gatelangs

Natteravnene - Gatelangs siden 1990
Nummer 1 - mars 2014 - 13. årgang

BYRÅDSLEDEREN:
— ALLE KAN BIDRA LITT

AMNESTY NORGE:
ENGASJERER UNGE MED RAP

Tema:
Holdnings-
skapende
arbeid

Trygghet- Livskraft- Initiativ

Pensjonistforbundet takker
natteravnerne som passer på våre
barnebarn.

Pensjonistforbundet er Norges største
eldreorganisasjon med 188.000
medlemmer

Pensjonistforbundet

Lilletorget 1, 0184 Oslo

Tlf: 22 34 87 70

Epost: npf@pensjonistforbundet.no

Ali kaffe kurerer gruff

— og holder deg våken

JOH. JOHANNSON - kjent for god kaffe siden 1866
www.alikaffe.no

Gatelangs

ISSN 1893-899x

ANSVARLIG REDAKTØR:

Lars Norbom
gatelangs@natteravnene.no

REDAKTØR:

Anette Haugen
gatelangs@natteravnene.no

DESIGN OG PRE-PRESS:

vinceweb.no

TRYKK:

Zoom Grafisk, Drammen

ANNONSER:

Norske Publikasjoner as
Telefon: 22 90 71 90

BESØKSADRESSE:

Storgata 28, 0184 OSLO

POSTADRESSE:

Natteravnene Oslo,
Pb 9402 Grønland,
0135 OSLO
Telefon: 23 00 21 20

gatelangs@natteravnene.no

www.natteravnene.no

www.facebook.com/natteravnene1

twitter.com/ravnene

Trykksak

241 501

Zoom Grafisk,
Drammen, har rett til
å benytte svanemerket
på sine trykte
produkter.

Den skal tidlig krøkes...?

Temaet for denne utgaven av Gatelangs er holdningsskapende arbeid. Et felles mål for de holdningsskapende prosjekter vi skal se nærmere på, er et tryggere og mer inkluderende samfunn.

Foreldres holdninger til sine barns alkoholdebut har alltid vært en av mine personlige kjepphester. Hvor ofte har man ikke hørt klisjebegrepet «jeg sender med henne litt å drikke hjemmefra, så vet jeg i hvert fall hva hun får i seg». Hvis du mot formodning skulle føle deg truffet nå, kan jeg på det varmeste anbefale artikkelen om Vinmonopolets svært vellykkede holdningskampanje mot langing av alkohol til mindreårige.

I denne utgaven skal vi også se nærmere på MOT og Global Dignity som har påtatt seg den svært viktige oppgaven å bidra til at barn og unge tilegner seg sunne holdninger. Holdninger som bidrar til å bygge opp selvtillit på veien mot å bli trygge samfunnsborgere.

Vi ønsker dem alle lykke til med sitt arbeid for vårt felles mål.

Ha en fortsatt holdningsskapende vår!

Innhold

Leder	3
Landet rundt	5
Tryggere by med flere ute	6
Kripos: Vær en kjernekar og bry deg	8
Vinmonopolet: Tar ansvaret på alvor	10
Global Dignity: Verdighet – et stort ord	15
Amnesty: Engasjerer unge med rap	16
CARE: Hjelper kvinner til verdige liv	18
MOT: Mot til å leve	20
Tips for et tryggere uteliv	22
Portrett: Trivelige vandringer i Horten	28
Blitt tryggere som natteravn	31
Fra arkivet: Støtte fra Oslo Nye	32
Ungdommens stemme	34

Her er H.K.H. Kronprins Haakon på besøk på Skien videregående skole under Dignity Day 2011. Se side 15
(Foto: Liv Anette Luane/Global Dignity Norway)

Neste Gatelangs kommer i juni.

Frist for innspill er 30. april 2014

Tips oss!

Skjer det noe i ditt nærmiljø
eller i din natteravngruppe
som Gatelangs bør skrive om?

Tips oss!

Send en mail til
gatelangs@natteravnene.no

Natteravnner landet rundt...

Levanger

Natteravnene i Levanger har holdt på siden 1995. Alle foreldre til elever i ungdomsskolen blir spurt om å gå natteravn – og alle klasser med mer enn åtte vandring er med i en konkurranse om en pengepremie til klassekassen. I 2013, som høsten før, gikk førsteprisen på 2500 kroner til 10c på Frol Oppvekstsenter, melder Levangeravisa. Andreprisen gikk til 9a på samme skole, som også tok vårhalvårets førstepris i 2013. Tredjepremien gikk til 10b ved Frol OS.

Molde

Natteravnene i Molde sørget for at en ung, overstadig beruset jente ble tatt hånd om av ambulansepersonale da de var ute på sine vandringer en lørdagsnatt før jul. Da jenta ble funnet på en bussholdeplass i Molde, ringte de AMK-sentralen, og en ambulanse tok henne med til legevakten, melder Romsdals Budstikke. Samme kveld ble også en overstadig beruset kvinne i Kristiansund sentrum sendt til legevakten.

Bergen

Natteravnene i Bergen takker på sin Facebookside alle som har stilt opp i 2013! De skriver blant annet: I sene, våte og kalde nattetimer har dere snakket med folk, gitt en utstrakt hånd til beruset ungdom og andre ute og på vei hjem. Plastret gnagsår, tørket oppkast, ringt politi og ambulanse, lyttet og trøstet, meglet mellom bråkmakere, gitt omsorg, varme og en hånd å holde i. Du og frivillighetens tilstedeværelse har avverget uro, bråk og skade. Dere er utrolig viktige og dyrebare for veldig mange mennesker der ute nattestid i helgene.

Sandnes

Etter sporadiske vandringer i 2013, satses det igjen på regelmessig natteravning i Bogafjell bydel i Sandnes. Det ble bestemt etter et bydelsmøte i januar, melder Sandnesposten på nett. Tidligere hadde FAU ved Bogafjell og Buggeland skole ansvaret, men det ble overtatt av bydelsutvalget 1. januar 2013. – Vi har nok ikke klart å fortsette den gode ordningen på regelmessig basis og inviterte lag og foreninger til møtet i håp om å få på plass en ny og regelmessig ordning, sa Guttorm Stangeland (H), leder av Bogafjell bydelsutvalg på møtet.

Frogner, Akershus

Til stor glede for lokalbefolkningen har natteravngruppa på Frogner gjenopstått. Den var stor og aktiv fra tidlig på 1990-årene til langt ut på 2000-tallet. Etter å ha ligget nede noen år, er det blåst nytt liv i gruppa. – Etter få ukers eksistens har vi fått en utrolig respons. Alle de gode tilbakemeldingene viser tydelig behovet, sier initiativtaker Line Lea Moe-Grov til indre.no.

Arendal

Hvorfor ikke ha natteravn ute mellom 17 og 21 i uken? Forslaget ble lansert av Torbjørn Trommestad i politiet i Arendal før jul. Han jobber med forebygging og lanserte ideen i møte med politikerne i byen, skriver NRK Sørlandet. I Arendal er foreldre til ungdomsskoleelever med å gå natteravn i sentrum lørdagskveldene. Tanken til Trommedal er imidlertid at målgruppen disse prøver å nå ikke er ute sent lørdagskveld, men ettermiddager hele uken.

Tryggere by med fl

Før jul ble kampanjen «Dugnad for en tryggere by» lansert av Oslos byrådsleder Stian Berger Røsland – blant annet som et tiltak mot ransbølgen som herjet byen. Selv tok han også på seg natteravnvesten en fredagskveld for å vise at det hjelper om alle bidrar og bryr seg litt.

Av Anette Haugen

Da Stian Berger Røsland før jul tok på seg natteravnvesten en mørk novemberkveld, var det ikke første gang han gikk natteravn i Oslo sentrum. Han har vært på vandring før, selv om det ikke er så mange ganger. Som far til små barn, som om noen år blir ungdommer, tenker han at det etter hvert vil bli naturlig å stille opp i nærmiljøet også, slik mange foreldre heldigvis gjør.

– Jeg tror mange ser nytten og verdien av den jobben Natteravnene gjør. Da jeg ble med før jul var det en litt krevende tid med tanke på ransbølgen som herjet. Ved å stille opp håper jeg blant annet å få litt oppmerksomhet rundt den viktige jobben Natteravnene gjør – og samtidig vise at det hjelper om alle gir sitt bidrag for å trygge byen, sier Stian Berger Røsland.

Kan ikke løse alt

Kvelden byrådslederen gikk natteravn, viste seg å bli rolig. Det var ikke så mange ute, men stemningen var hyggelig. Det mest dramatiske de så var to biler som bevisst kjørte mot en enveis-kjøring. Den første bilen sjåførene traff på der var en politibil, så det ble en klekkelig bot for farlig kjøring. Byrådslederen pratet også med flere dørvakter, og fikk et positivt inntrykk av at profesjonaliteten blant dem virker å være større nå enn da han var yngre. – Det var uansett en viktig erfaring å være ute i sentrum en sen fredagskveld. Jeg er nok ikke den ivrigste på utelivet i

Natteravn: Byrådsleder Stian Berger Røsland var ute som natteravn en sen novemberkveld. Her sammen med Grete Horntvedt, nestleder i Natteravnenes styre. (Foto: Oslo Høyre)

Oslo lenger. Om du går i Slottsparken og selv ser hvor mørkt det er når du kommer ut av de opplyste områdene, merker du hvor det føles utrygt å ferdes. Jeg tror likevel ikke vi kommer til å flombelyse hele Slottsparken, sier han bestemt. Selv om det er upolitisk korrekt å si det,

er Stian Berger Røsland klar på at alt som er et problem ikke kan løses på en enkel måte. Det kan ikke være lys overalt. For å trygge byen er fysisk tilstedeværelse nødvendig, både av natteravn, politi og andre. Dette er en dugnad kommunen, politiet og innbyggerne må dra sammen.

ere ute

Engasjement

Kampanjen «Dugnad for en tryggere by» ble nettopp satt i gang for å oppfordre hver enkelt til å engasjere seg. Selvfølgelig må kommunen bidra og det er viktig å ha et godt synlig politi, men de kan ikke være overalt. Et samfunn der vi ser politi på hvert gatehjørne er faktisk ikke et samfunn vi vil ha. Derfor må flere trå til, slik som ved å gå natteravn.

– Vi har fått mange positive tilbakemeldinger på kampanjen, ikke minst på sosiale medier. Jeg tror slike bevisstgjøringskampanjer har en god effekt. Selv om mange foreldre for eksempel vet at det ikke er så lurt å dra på hytta og la ungdom være hjemme alene en hel helg, kan vi trenge en påminnelse, påpeker byrådslederen.

Vi skal ikke være naive, men uansett om du stoler aldri så mye på egne tenåringer, kan det likevel komme til folk utenfra. I noen ungdomsmiljøer er det også slik at alkoholkonsumet er veldig høyt. Alt dette er det fint å få en påminnelse om, blant annet ved at politiet besøker skolene og har informasjonsmøter. Det er greit å følge litt med også utenfor ens egen familie.

Vil at flere bruker byen

Et annet av Stian Berger Røslands mål for Oslo by, er at flere skal bruke sentrum om kvelden. Når utelivet føles trygt å bruke, håper og tror han at flere voksne mennesker vil føle det naturlig å besøke Oslos uteliv, for eksempel ved å kose seg med et glass etter en hyggelig teatertur. Og er det flere voksne ute, blir det igjen tryggere – altså en god sirkel. – Flere husker sikkert hvordan det var

under Ski-VM i Oslo i 2011. Den siste kvelden var det 140 000 mennesker på Karl Johan for å se på premieutdelingen og kose seg. Det var lite fyll og trygt å være i byen. Veldig mange av dem som var der var godt voksne mennesker. Jeg tror derfor det er positivt for alle om vi kan lokke flere til å bruke byen, sier byrådslederen. Her vil han også minne om at Oslo i internasjonalt perspektiv er en veldig trygg by å ferdes i. Det må vi ikke glemme. Selv om vi har hatt perioder med voldtekts- og ransbølger, så har man jo klart å drive det tilbake. Politiet har pågrepet mange – både av dem som har stått bak voldtektene og ranene.

Nedgang i ungdomskriminaliteten

En positiv trend det er viktig å få fram, er også at ungdomskriminaliteten i Oslo faller. Dette ser man ikke minst som et resultat av SaLTø (Sammen lager vi et trygt Oslo). Prosjektet startet opp i 2006 og er en samarbeidsmodell mellom Oslo kommune og Oslo politidistrikt, der målet er å forebygge kriminalitet og rusmisbruk blant barn og unge. Etter at samarbeidet kom i gang har ungdomskriminaliteten sunket med 20–25 prosent.

– Her samarbeider blant annet skoler, barnevern og politi. Ser man ungdom i faresonen innkalles det til bekymrings-

– Jeg tror mange ser nytten og verdien av den jobben Natteravnene gjør.

– Det var uansett en viktig erfaring å være ute i sentrum en sen fredagskveld.

– Det er mindre vold og færre ordensforstyrrelser i dette området nå.

samtaler. Det jobbes både med forebygging og med gjengangerne.

Det er sjokkerende å se hvordan ganske unge mennesker kan ha lange rulleblader. Vi må prøve å hjelpe dem ut, samtidig som det må få en ordensmessig konsekvens. Vi trenger helheten for å få til dette, påpeker Stian Berger Røsland.

Det er for øvrig også satt i gang et forskningsprosjekt for å finne ut hvorfor ungdom starter med å begå ran. Hvem de er, hvor gamle de er og hvilke miljøer de kommer fra, vet man allerede mye om. Men hva er det som trigger dem? For det er jo heldigvis ikke slik at alle som kommer fra et vanskelig hjem blir ransmenn. Det blir spennende å få noen svar på dette.

Utvidelse av Salutt

Et annet tiltak for å gjøre byen trygg, som nå skal utvides, er Salutt (Sammen lager vi utelivet tryggere)-prosjektet. Første del av prosjektet konsentrerte seg om en liten del av sentrum med mange skjenkesteder, der de som jobber på utestedene har blitt kurset blant annet i forhold til overskjenking. Samtidig har det vært mange kontroller og mye synlig politi i nærheten. – Vi ser at det har hatt god effekt. Det er mindre vold og færre ordensforstyrrelser i dette området nå. Med flere kontroller skulle man tro at det ble avdekket mer overskjenking, men det har gått motsatt vei. Det er

avsatt 18 millioner kroner på budsjettet til Salutt de neste årene. I første omgang ønsker vi å utvide til Karl Johan-kvartalet og etter hvert til større deler av sentrum, sier Stian Berger Røsland, som ønsker å se mange kose seg ute i Oslo framover.

Bry deg og vær en KJERNEKAR

Før julebordstiden lanserte Kripos kampanjen Kjernekar – med fokus på festrelaterte voldtekter og hvordan du som en oppmerksom venn kan være med å forhindre slike overgrep. Om ikke lenge, i forkant av vår- og russesleppet, relanserer de sin kampanje.

Av Anette Haugen

«Det er mange som tror at en voldtekt som skjer på fest ikke er like alvorlig som en overfallsvoldtekt begått av en ukjent person i en park. Begge deler er en alvorlig kriminell handling. Hvis flere er med på voldtekten, kan man få en straff på inntil 21 år.»

Sitatet over er hentet fra Kjernekarers Facebook-side, der Kripos siden kampanjestart i november og fram til nyttår, stadig la ut små sitater og fakta om festrelatert voldtekt – og om hvordan du kan være med å forhindre at dine beste venner begår overgrep i beruset tilstand på fest. Det er nemlig slik at 40 prosent av alle anmeldte voldtekter skjer i forbindelse med fest.

På sosiale medier

Kampanjen er det Kripos selv kaller for politifaglig nybrottsarbeid, fordi den primært foregår på sosiale medier, spesielt på Facebook, og fordi den forsøker å nå unge menn – potensielle overgripere og deres venner. Samtidig prøver Kripos å gå bort fra det

tradisjonelle fokuset på offeret og i stedet gripe fatt i hva vi alle kan bidra med for å forebygge overgrep. Målgruppen skal gis kunnskap og motivasjon til å ville endre holdning selv, og til å ville ta vare på vennene sine.

Kripos sitt budskap i kampanjen er klart: Det er voldtekt når en person har seksuell omgang med noen som ikke klarer å motsette seg handlingen, for eksempel på grunn av bevisstløshet, rus eller søvn. Det kan skje noen du kjenner og alle har en plikt til å følge med og si ifra.

– Vi ønsker å fokusere på unge menn, kompisgjengen, for å få frem at vi alle har et ansvar for å avverge når vi ser at situasjoner kommer ut av kontroll. Lignende holdningskampanjer fra utlandet har vist seg å ha effekt i form av en tydelig reduksjon i antall overgrep. Det har inspirert oss til å sette i gang arbeidet med en slik kampanje, sier Lena Reif, leder av Sedelighetsseksjonen ved Kripos.

Overveldet

Allerede før jul nærmet Kjernekar-siden til Kripos seg 60 000 likes på Facebook. Det er de ansvarlige godt fornøyd med. – Vi har jo ikke selv erfaring fra tilsvarende kampanjer, men vi har fått høre at det er veldig bra. Vi skal selvfølgelig også evaluere hele kampanjen i ettertid. Selv om budskapet spres og det meste skjer via Facebook, har også de ulike politidistriktene bidratt med å få budskapet ut på ulike måter, forteller Ida Dahl Nilssen, seniorrådgiver hos Kripos.

Måtene politidistriktene har bidratt på, er blant annet ved å ha dialogmøter med utestedene. Det har videre blitt hengt opp plakater, blant annet på bus-

**FØLG MED
PÅ VENNER
DINE
NÅR DU
ER PÅ
FEST**

SÅ ALLE FÅR EN FIN KVELD!

40 prosent av alle anmeldte voldtekter skjer i forbindelse med fest. Grensene kan virke uklare, men det er enkelt: gjøre rede for seg eller på annen måte ikke kan motsette seg. Alle kan miste kontrollen. Unngå at vennene dine gjør eller sier noe som vil prege dem i mange år fremover. Følg med.

Vis at du følger med på facebook.no/kjernekar

POLITIET
KRIPOS

www.natteravnene.no

Fakta fra rapporten Voldtektssituasjonen 2012

- 40 prosent av anmeldte voldtekter i 2012 var festrelaterte.
- Majoriteten av gjerningspersoner i disse voldtektene er unge gutter/menn.
- Ofrene er ofte unge jenter/kvinner som er beruset når de blir utsatt for overgrep.

ser – og i Oslo har Kripos fått god dra-
hjelp fra Oslo Taxi, som har satt opp
klistremerker på bilene.

– Dette er en kampanje med et for-
holdsvis lavt budsjett, der det aller
meste skjer via Facebook. Derfor er vi
helt avhengig av at folk selv bidrar og
deler budskapet. Vi er ganske over-
veldet over hvor mange som har gjort
det, bemerker seniorrådgiveren.

Forebygging

Årsaken til at Kripos satt i gang kam-
panjen, har med en rapport som ble
ferdigstilt i 2013 å gjøre. Den tok for
seg voldtekter som ble anmeldt i 2012.
De ble systematisk kategorisert.
Tallenes tale var klar. Så mye som 40
prosent av alle anmeldte voldtekter
som ble anmeldt skjedde i forbindelse
med fest. Hva da med alle de som ikke
ble anmeldt?

– Dette er en type kriminalitet det kan
være vanskelig å oppklare. Overgrepene
skjer som regel på et lukket rom uten
vitner. Det er gjerne ord mot ord og det
mangler tekniske bevis. Samtidig er det
mye skam forbundet med dette – og det
er ofte gjort av noen du kjenner. Det er
gjærne en høy terskel for å anmelde en
slik voldtekt, sier Ida Dahl Nilssen.

I Kripos tenkte de videre at er det et
område der det må være mulig å kunne
forbygge en kriminell handling, må det
være her. For om bare noen hadde tatt
vare på venninnen og fått henne trygt
hjem litt før – eller om bare noen hatt
fulgt litt mer med på kameraten før han
gikk for langt, da ville ikke overgrepet
ha skjedd.

Kjernekar

Begrepet «kjernekar» er for øvrig
spesielt valgt for å nå ut til guttene.
Med «kjernekar» menes han som følger
litt ekstra med og som tar ansvar. En
«kjernekar» er der for vennene sine hvis
de mister kontrollen. Det kan skje alle.
Kripos ønsker på denne måten å nå ut
til målgruppen uten å være moraliser-
ende, men likevel appellere til ansvars-
følelsen.

*Kampanje: En «kjernekar» er en som tar vare på
kameraten sin. Kampanjen blir snart relansert.
(Foto: Kripos)*

D ENE

e med fest, i situasjoner hvor begge parter
Har en av partene sovnet, er for full til å
seg seksuell omgang, så er det voldtekt.
er blir utsatt for

VIS AT DU FØLGER MED
 KJERNEKAR

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

Tutta: Om ikke så mange ble tatt, fikk Vinmonopolet satt fokus på bruk av falsk leg da hunden Tutta gikk rundt i butikkene og snuste. (Foto: Vinmonopolet)

Tar ansvaret på alvor

I høst gikk hunden Tutta rundt i Vinmonopolets butikker for å lukte seg fram til falsk legitimasjon. Før jul kjørte de en holdningskampanje på TV og kino mot vennelanging. Nå anmoder de ungdom om uoppfordret å vise leg. Slike kampanjer er viktige for Vinmonopolet.

Av Anette Haugen

— Når vi kjører holdningskampanjer hender det vi får kritikk fra folk som tror vi egentlig har disse kampanjene for vår egen skyld, for å selge mer. Det er ikke riktig. Da Vinmonopolet ble opprettet i 1922 lød oppdraget på å drive et ansvarlig salg av alkohol. Det er like viktig for oss i dag som den gang, sier Halvor Bing Lorentzen, kommunikasjonsdirektør hos Vinmonopolet. Han understreker videre at det å utøve sosial kontroll, å kontrollere at de ikke selger til mindreårige, til sterkt berusede og å forhindre langing til ungdom fra venner, søsken og foreldre, er noe av det viktigste Vinmonopolet gjør. Spesielt er langing noe de sjelden greier å opp-

dage i butikken. Derfor er holdningskampanjene de kjører så ekstremt viktige.

Har effekt

Gjennom undersøkelser får Vinmonopolet positive tilbakemeldinger på at kampanjene deres faktisk har effekt. Ungdom drikker mindre i dag og spesielt har langing fra foreldre til deres barn avtatt betraktelig.

— At ungdom i dag generelt drikker mindre enn før skal ikke vi ta æren for. Men i en undersøkelse fra 2006 sa 20 prosent av foreldrene at de hadde gitt egne barn alkohol før de var gamle nok. I fjor var tallet nede på fem-seks prosent. Vi har hatt egne kampanjer rettet mot foreldre og de ser ut til å ha hatt effekt. Før jul rettet vi fokus mot vennelanging. Da må vi spille på litt andre strenger, som vi håper fungerer, påpeker Halvor Bing Lorentzen.

Når det gjelder høstkampanjen, der hunden Tutta dro landet rundt for å lukte seg fram til ungdom som utløste mer stresshormoner på grunn av falsk legitimasjon, regnet Vinmonopolet ikke

med å ta så mange. Det ville være litt for tilfeldig siden de var innom så mange butikker. Oppmerksomheten de fikk rundt problemstillingen var imidlertid stor.

Ny kampanje

I disse dager kjører Vinmonopolet en ny holdningskampanje, der målet er å få ungdom til å vise legitimasjon uoppfordret om de er under 25 år. Her bruker de andre virkemidler og konsentrerer seg mest om egne butikker.

— Holdningskampanjene våre har ulike fokus. I løpet av 2012 sjekket vi mer enn 3,2 millioner leg. I en tidligere undersøkelse blant ungdom under 25 år, svarte 13 prosent at de hadde brukt falsk legitimasjon eller at de hadde lånt andres, forteller Halvor Bing Lorentzen. Han understreker at problemet med falsk leg riktig nok er større på ute-steder enn hos dem, men ved hjelp av holdningskampanjer bidrar de til å sette fokus på dette generelt. Her er det dessuten viktig å huske at falsk leg er dokumentforfalskning, med de konsekvenser det kan få om du blir tatt.

Verdighet — et stort ord

Kongelig initiativ:
H.K.H. Kronprins Haakon besøker
Stovner videregående under
Global Dignity Day i 2011.
(Foto: Liv Anette Luane
Global Dignity Norway)

Hvert år i oktober arrangeres Global Dignity Day, en internasjonal kampanje med fokus på verdighet. Men hva er egentlig verdighet? Det får elever på 1. trinn på videregående skoler landet over — og verden over — være med på å definere.

Av Anette Haugen

For femte år på rad vil Global Dignity Day bli arrangert i Norge onsdag 16. oktober 2014. Da er det ungdom og verdighet som settes i fokus. Under fjorårets arrangement deltok cirka 130 videregående skoler i Norge. Det vil si at nærmere 30 000 elever på 1. trinn var med og at cirka 1 400 frivillige stilte opp som veiledere.

Kort fortalt er Global Dignity Day en internasjonal dag for verdighet som markeres med et enkelt skoleopplegg på videregående skoler over hele verden. Da får ungdommen selv ta plass på talerstolen. Der deler de tanker og histo-

rier om hva verdighet betyr i hverdagen. De blir også bedt om å definere hva ordet verdighet betyr for dem.

Bedre miljø

— Skolene melder seg selv på, men i Oslo er alle de videregående skolene med. Formålet er at elevene skal få åpne seg og fortelle sine egne historier om verdighet. Først deler de dem i klasserommet, så får noen snakke i et større forum. Det som deles tas med videre for å skape et godt skolemiljø, sier Anne Berggraf, prosjektkoordinator i Global Dignity Norge. Hun forteller videre at opplevelsen av hva som er verdighet og hvordan du definerer ordet, vil være veldig forskjellig i forhold til opplevelser du sitter inne med. Et av de første ordene mange ungdommer her i landet kommer med når de skal definere verdighet, er respekt. Likeverd er et annet ord som ofte dukker opp.

— Tanken er å få alle til å behandle hverandre med verdighet. Vi jobber også

med en pilot, der vi utvikler en verktøykasse til elevrådene, slik at de kan jobbe videre med ulike former for miljøskapende aktiviteter på egenhånd. Tankene settes i gang under Global Dignity Day, og så kan elevene selv jobbe videre for å nå målet om at alle elevene skal føle at de går på en inkluderende skole, påpeker prosjektkoordinatoren.

Global Dignity

■ Global Dignity er et uavhengig, ideelt og politisk nøytralt initiativ etablert av H.K.H. Kronprins Haakon, professor Pekka Himanen (Finland) og leder av Operation Hope, John Bryant (USA). Ideen til Global Dignity oppsto i møter om internasjonale utfordringer under World Economic Forum i Davos i 2006. Initiativtakerne så et potensiale i å bruke begrepet verdighet som en kilde til positiv endring og utvikling.

■ Global Dignity Norge ble stiftet som uavhengig organisasjon høsten 2011 etter at Global Dignity Day hadde blitt gjennomført som pilotprosjekt i 2010. Global Dignity Norge jobber for å engasjere ungdom i betydningen av verdighet ved å legge til rette for gjennomføringen av Global Dignity Day hvert år.

Engasjerer ungdom

Amnesty har brukt nye metoder når de nylig har fått ungdom til å engasjere seg gjennom kampanjen «Ytringsfrihetens helter». Her ble skoleungdom invitert til å skrive en rap for Lars Vaular. Amnesty viderefører også sin viktige russekampanje «Nei er Nei».

Av Anette Haugen

Amnesty International Norge engasjerer seg hvert år i en rekke kampanjer, der flere av dem dreier seg om holdningsskapende arbeid rettet mot ungdom. I år som i fjor er en av deres store holdningskampanjer «Nei er nei». Den retter seg mot rusen, der målet er å forebygge voldtekt. I år har de fått med enda flere samarbeidspartnere enn før. – I forbindelse med «Nei er nei» er det veldig fint å se hvordan rusen oppriktig engasjerer seg. Tilbakemeldingene vi får er overveldende positive. Rusen virker oppriktig glade for at vi tar tak i voldtektsproblematikken. Vi gleder oss også over det gode samarbeidet med organisasjoner som har dialog med rusen,

Fakta om Amnesty International

- Amnesty International er verdens største menneskerettighetsorganisasjon.
- Bevegelsen kjemper for ytringsfrihet og mot diskriminering og overgrep.
- Amnesty etterforsker og avslører brudd på menneskerettighetene.
- De aksjonerer for enkeltmennesker i fare, og for å skape varige endringer.
- Amnesty underviser slik at folk selv kan forsvare sine rettigheter.
- Amnesty er uavhengig. Det gjør at de kan si sannheten om enhver regjering og makthaver.

Kilde: amnesty.no – der kan du også lese mer om alle deres kampanjer og aksjoner.

Ytringsfrihetens helter: Elever på Elvebakken skole har besøk av Lars Vaular og Amnesty i forbindelse med kampanjen «Ytringsfrihetens helter». Her viser Thomas Olsen (18) og Peder Fasting (18) frem hva de har skrevet så langt til Lars Vaular og generalsekretær John Peder Egenæs i Amnesty i Norge. (Foto: Lene Christensen/Amnesty International.)

sier Amnestys generalsekretær John Peder Egenæs.

Ytringsfrihetens helter

En annen nyskapende kampanje i regi av Amnesty, er den de har kalt «Ytringsfrihetens helter». Den har først og fremst vært rettet mot skoleungdom ved videregående skoler, der elevene har vært invitert til å skrive en rap om ytringsfrihet. Fristen for innsending var

3. mars, og vinneren/vinnerne vil få æren av å ferdigstille låten samme med Lars Vaular.

Hensikten med kampanjen er for det første å informere ungdom om ytringsfrihetens kår i andre deler av verden og for det andre, vise at det går an å involvere seg for å gjøre noe med det. Amnesty understreker at solidariteten som hver enkelt viser betyr enormt mye for menneskene det gjelder og kan

ommen med rap

faktisk også bidra til å endre situasjonen deres. Det så vi et eksempel på på tampen av 2013, da Pussy Riot ble løslatt etter massivt internasjonalt press. – Vi har fått tilbakemeldinger fra både lærere og elever om at «Ytringsfrihetens helter» gjør et i utgangspunktet tungt stoff mye lettere tilgjengelig. Ved at de blant annet får høre historiene til samvittighetsfangene Eskinder Nega, Dhondup Wangchen og Raif Badawi,

kommer de tettere på enkeltmennesker som blir smertelig berørt av myndigheter som ikke respekterer menneskerettighetene, påpeker John Peder Egenæs.

Andre kampanjer

Hvor mange kampanjer Amnesty i Norge involverer seg i vært år, varierer – og ikke alle handler direkte om holdningsskapende arbeid. I 2013 jobbet de med fem kampanjer. I år vil de i tillegg til

«Ytringsfrihetens helter» og «Nei er Nei», blant annet engasjere seg i en internasjonal kampanje mot tortur, et av Amnestys viktigste satsningsområder i 2014.

Videre har de arbeidet tett opp mot OL i Sotsji for å belyse menneskerettighetssituasjonen i Russland. I desember er de på nytt med i Amnestys årlige brevskrivningsmaraton «Skriv for liv», hvor mennesker over hele verden tar pennen fatt for å skrive brev til samvittighetsfanger. I desember 2013 ble det skrevet over en million brev på verdensbasis.

Amnestys kjøre-regler for sex:

Amnesty ønsker årets russ god feiring. De oppfordrer til sexvett og til å ta vare på hverandre.

1. Begge parter må være enige om at de skal ha sex. Er du i tvil, så spør!
2. Du avgjør selv når og hvor du vil ha sex, og hvem du vil ha sex med.
3. Du skal respektere at andre har den samme retten.
4. Du kan alltid ombestemme deg. Det kan også den andre parten.
5. Overstadig berusede og sovende personer kan ikke samtykke til sex.
6. Ta vare på hverandre, og bry deg om hva vennene dine gjør!

Hjelper kvinner

Hjelpeorganisasjonen CARE jobber utrettelig for kvinners rettigheter. De driver langsiktige prosjekter og de gir nødhjelp i kriser og katastrofesituasjoner. Før jul hadde de en kampanje som het «16 dager», med fokus på å bekjempe vold mot kvinner – både i Norge og i utlandet.

Av Anette Haugen

Daglig blir jenter og kvinner over hele verden utsatt for overgrep og vold. Vold mot kvinner er et av de mest utbredte bruddene på menneskerettighetene. Overgrepene omfatter dessuten mye mer enn kun vold og voldtekt, her snakker vi om alt fra menneskehandel til omskjæring og barneekteskap. Svært ofte er overgriperen et familiemedlem eller en bekjent.

En organisasjon som setter et stort fokus på all uretten som begås mot kvinner er CARE. Arbeidet deres er delt inn i fire fokusområder: mikrofinansiering gjennom spare- og lånegrupper, mødrehelse, kvinners rettigheter og vold mot kvinner.

I tillegg til dette gir de nødhjelp i katastrofesituasjoner. For eksempel bidro de med en innsamling til kvinner

Risiko: Å føde kan være farlig for kvinner i mange fattige land. CARE hjelper så godt de kan. (Foto: CARE Norge)

og barn etter tyfonen som herjet på Filippinene i november. I slike krisesituasjoner, når infrastrukturen bryter sammen, folk mister hjemmene sine og mange må sove ute, er det nemlig en økt risiko for at det blir begått overgrep mot kvinner.

«16 dager»

CARE jobber imidlertid ikke bare i utlandet. De har også fokus på vold og urett som gjøres mot kvinner i Norge. Før jul, i perioden 25. november til 10. desember, lanserte de kampanjen «16 dager», som en del av den årlige, internasjonale «16 Days of Activism»-kampanjen for å bekjempe vold mot kvinner.

Kampanjen ble opprinnelig lansert av

Center for Women's Global Leadership i 1991 og har siden utviklet seg til en global bevegelse som markeres i mer enn 150 land. På ulike måter benytter aktivister, bevegelser og organisasjoner de 16 dagene til å opplyse om verdenen om omfanget av vold mot kvinner, til å utfordre politikken og praksisen som gjør kvinner mer utsatt for voldshandlinger og til å oppfordre til omfattende forebyggingsarbeid.

– Det er første gang CARE har promotert dagen såpass hardt i Norge, sier Jon Ragne Bolstad, markeds- og kommunikasjonssjef i CARE og legger til: – Basert på oppmerksomheten det har gitt, er det stor sannsynlighet for at vi gjør det samme neste år. 20 organisasjoner og over 2000 personer har signert oppropet vårt, et opprop som overleveres regjeringen. Samtidig har vi fått pressedeckning i aviser, på TV2 og på sosiale medier, slik at det er blitt satt mye fokus på saken.

Også i Norge

Jon Ragne Bolstad påpeker at slike tidsbegrensede kampanjer utfyller mer langsiktige og kontinuerlige prosjekter ved at man når fram til en del mennesker som kanskje bare har kapasitet til å engasjere seg en kort periode. I tillegg utvider CARE sine egne nettverk, ved å få kontakt med flere organisasjoner som

CARE

- CARE jobber for kvinners og jenters rettigheter.
- CARE har prosjekter innen nødhjelp og langsiktig bistand i flere av verdens fattigste land.
- CARE kjemper for kvinners rettigheter og for at alle skal leve et verdig liv. En kvinne som får hjelp og muligheter, finner selv veien ut av fattigdommen. Hun satser på trygghet, helse og utdanning for barna sine, utfordrer undertrykkende maktforhold og tradisjoner som ødelegger.

Fakta om CARE:

- CARE er en av verdens største hjelpeorganisasjoner.
- CARE er partipolitisk og religiøst nøytral.
- CARE har virksomhet i 86 land over hele verden og er et nettverk av eksperter på bistand.
- CARE hjalp i 2011 omlag 122 millioner mennesker.
- 90 prosent av CAREs ansatte er lokale folk.
- Kun seks prosent av CAREs midler går til administrasjon og til å skaffe nye inntekter. 94 prosent går til dem som trenger pengene mest.
- CARE International består av 12 medlemsland med hovedkontor i Genève.
- CARE Norge ble opprettet 30. september 1980.
- CARE Norges prosjekter finansieres av Norad, UD og private donasjoner.

Kilde: www.care.no, der du kan lese mer om CAREs virksomhet og om kampanjer/prosjekter de setter i gang. På lenken www.16dager.no kan du lese mer om denne konkrete kampanjen.

til et verdig liv

Hjelper kvinner: CARE har hjulpet mange kvinner verden over. (Foto: CARE Norge)

ivrer for og støtter de samme temaene som dem selv.

Gjennom kampanjen «16 dager», var det dessuten viktig for CARE å vise at vold mot kvinner er et stort globalt problem. Det er nemlig ikke bare kvinner i fjerntliggende land som utsettes for vold. Det skjer her hjemme også. På verdensbasis sier tallene at én av tre kvinner utsettes for vold. I Norge beregner man at én av fire kvinner opplever vold i

hjemmet. Det er derfor viktig å jobbe på flere plan og sette inn tiltak både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Amerikapakken

Om mye av arbeidet CARE, som en stor internasjonal organisasjon, gjør i dag skjer i land i den tredje verden, er det kanskje ikke så mange som vet at da organisasjonen ble startet i USA i 1945, var det med et ønske om å hjelpe nødtrengende i

Europa etter andre verdenskrig.

Det var CARE som sto bak den såkalte Amerikapakken, som også mange familier i Norge, spesielt i Finnmark, mottok etter krigen. Daværende statsminister Einar Gerhardsen skrev under på avtalen om CARE-pakker til Norge i 1946, og siden ble over 300 000 pakker distribuert i Norge frem til 1950. Pakkene inneholdt alt fra mat og klær til bøker og leker.

Gir ungdom mot til å bry seg

Mindre mobbing, styrket selvforståelse og økt forståelse for hvor viktig det er å bry seg om andre. Det er bare noen av de positive effektene som er påvist for ungdom som går på såkalte MOT-skoler.

Av Anette Haugen

Det var tilbake i 1997 at skøyteløperne Atle Vårvik og Johann Olav Koss tok initiativ til å starte den holdningsskapende organisasjonen MOT. Visjonen deres var – og er fremdeles: Et varmere og tryggere oppvekstmiljø. Siden oppstarten har mye skjedd og i dag er mange kommuner, skoler, ambassadører, lokale medarbeidere og

elever over hele landet involvert i MOTs holdningsskapende arbeid.

Nyere tall viser at så mange som 63 700 elever, fordelt på 232 ungdomsskoler og 30 videregående skoler, får MOT-besøk.

For ungdomsskolenes del vil det si at elevene mottar 15 besøk gjennom tre år, der det undervises ut fra MOTs tre verdier: Mot til å leve, mot til å bry seg, mot til å si nei. Ved de videregående skolene er det noe færre besøk, men undervisningen har de samme prinsippene.

Bli tryggere

MOTs primære målgruppe er ungdom i alderen 12–25 år, altså unge mennesker i en intens lærings-, utviklings- og identitetsformende fase. Formålet med undervisningsprogrammet er å styrke ungdommens personlige utvikling, slik at de blir tryggere på seg selv og samtidig utvikler en evne til å vise mot og gjøre hverandre verdifulle.

Når ungdom hjelpes til å få en bedre toleranse, hjelpes de samtidig til å akseptere forskjeller. Slike holdninger vil igjen bidra til at de får et tryggere oppvekstmiljø. I og med at all ungdom vil erfare både medgang og motgang i løpet av oppveksten, er det viktig å bygge opp motstandskraft til å takle utfordringene de vil møte i ungdomstiden.

Mot til å glede

I tillegg til selve undervisningen, arrangerer MOT også en rekke aktiviteter utenom skolen. Et populært tiltak hvert år i november er den såkalte «Mot til å glede»-dagen. Her er budskapet til alle: «Gjør noe med enkle midler for å glede andre».

– Vi anmoder alle om å gjøre en liten hverdagsgest for å glede andre denne dagen. Normalt er det 23. november,

Tryggere: Ungdom som deltar i MOTs holdningsskapende arbeid blir tryggere på seg selv.

(Foto: MOT/Ludvig Killingberg)

Innfelt: Tidligere skøyteløper Atle Vårvik tok sammen med sin kollega Johann Olav Koss initiativet til MOT. Atle Vårvik er fremdeles aktiv i organisasjonen og skriver blant annet blogger på MOTs nettsider. (Foto: MOT)

med mindre det faller i helgen, da kan det hende vi forskyver det en dag. Eksempler på hva skoleungdom har funnet på for å glede andre er å ha med boller og vafler til kommuneansatte, å opptre med sang og dans på et eldersenter eller å besøke og underholde i en barnehage, forteller kommunikasjonsjef i MOT, Bård Flaarønning.

Om MOT

- MOT er en holdningsskapende organisasjon som jobber for og med ungdom.
- MOTs mål er å bidra til robuste ungdommer og trygge ungdomsmiljøer.
- MOT har en helhetlig modell for hvordan lokalsamfunn kan jobbe sammen med ungdom. Den består av et program i ungdomsskolen, på videregående og av tiltak på fritidsarenaen.
- Gjennom ung-til-ung-formidling, øvelser, historier, dialog og rollespill bevisstgjøres ungdom til å ta egne valg, ta vare på hverandre og vise mot.
- MOT ble startet av norske toppidrettsutøvere i 1997. Initiativtakerne var skøyteløperne Atle Vårvik og Johann Olav Koss.

(Kilde: www.mot.no – der kan du også lese mer om organisasjonen og dens virke)

MOTs verdier:

- Mot til å leve
- Mot til å bry seg
- Mot til å si nei

MOTs prinsipper:

- Jobbe i forkant
- Se hele mennesket
- Forsterke det positive
- Bruke ansvarlige kulturbyggere til å inkludere andre

Et annet populært arrangement han trekker fram, er den årlige konsertturnéen der det alltid står en rekke kjente artister på scenen. Alle MOT-kommuner og skoler får besøk av turnéen på omgang, i hvert fall hvert tredje eller fjerde år.

— Vi har mange kjente artister og idrettsstjerner som ambassadører. Det er vi veldig stolte av, samtidig forlanger vi mye av ambassadørene våre. De må dele våre holdninger og de må også stille opp på arrangementer fra tid til annen, sier kommunikasjonssjefen.

Positive effekter

Hvilke effekter har så MOT på de unge? Fungerer det? Ser de at holdningene de prøver å spre til ungdommen når fram og får betydning for livene deres?

Her synes Bård Flaarønning det enkles-te er å vise til undersøkelser som er gjort — både av Utdanningsdirektoratet og andre — og som er presentert i sin helhet på nettsiden deres mot.no.

En av undersøkelsene kalt «Organisasjonen MOT under lupen», er utført av Edvard Befring og Bjørg-Elin Moen. Rapporten deres oppsummerer ti evalueringer og flere systematiske tilbakemeldinger fra perioden 1999–2010.

De konkluderer blant annet med følgende positive konsekvenser for ungdom som er med i MOT:

- Styrket selvtillit og optimisme
- Styrket oppvekst og opplæringskvalitet
- Økt forståelse for viktigheten av å bry seg om andre
- Begrenset mobbing
- Redusert bruk av alkohol og nikotin
- Styrket læringsorientering

Fem råd for en tryggere bytur

- Ikke ta pirattaxi
- Ikke hør på musikk om du går alene nattestid
- Oppsøk opplyste gater på hjemturen
- Vær observant og våken
- Forsøk å ta følge med venner, når det er mulig

Natteravnenes tips for en tryggere og hyggelig bytur:

- Hold sammen – pass på hverandre og ikke la noen være alene.
- Planlegg hjemreisen: Sjekk busstider, ha reservepenger til drosje og ha en god backup-plan (for eksempel overnattingsmuligheter hos venner, avtalt hjemkjøring, ha strøm på mobiltelefonen). Unngå mørke og lite trafikkerte områder. Velger du å gå hjem – gå i opplyste og befolkede gater.

Trenger du noen å snakke med?

Alle har behov for svar på sine spørsmål, men det er ikke alltid lett å spørre noen du kjenner. Det finnes flere telefon-tjenester og nettsider hvor du kan finne god informasjon og hvor du har mulighet til å stille anonyme spørsmål. Disse sidene kan også være til hjelp for foreldre og andre voksne som lurer på hva de unge er opptatt av.

Barneombudet 22 99 39 50

Svarer på alle type spørsmål fra barn og unge under 18 år.
Tlf: Man–fre kl. 09–15.
Nettjenesten: Klar melding eller Facebook. www.barneombudet.no

Barnevakten.no

Hjelper foreldre til å delta aktivt i barnas mediehverdag gjennom å formidle nyansert informasjon, gode råd og nyttige verktøy.
www.barnevakten.no

Redd Barna

Gir informasjon om nettvett, barn og overgrep, barnefattigdom, asyl- og flyktningebarn, barns rettigheter mm.
www.reddbarna.no

Alarmtelefon for barn og unge 116 111

Gratis nødtelefon for barn og unge. Holder åpent når barneverntjenesten er stengt.
Man–fre kl. 15–08. Helgene:
Døgnåpent. www.116111.no

Amathea 815 32 005

Tilbyr gratis samtaler og rådgivning om alt som har med graviditet å gjøre.
Åpent: Man–fre kl. 08–20.
www.amathea.no

Røde Kors-telefonen for barn og unge 800 333 21

For alle under 18 år som trenger en voksen å snakke med.
Tlf: Man–fre kl. 14–20.
Chat: Tirs–tors kl. 17–20.
www.korspahalsen.no

Dopingtelefonen 800 50 200

Gratis og anonym informasjonstjeneste for alle med spørsmål om doping.
Åpent: Man–fre kl. 09–15.
www.dopingtelefonen.no

Kirkens SOS 815 33 300

Gratis krisetelefon for alle som trenger noen å snakke med, uansett hva det er.
Tlf: Døgnåpent. Chat: man–tors kl. 18.30–22.30. www.kirkens-sos.no

Medietilsynet

Gir informasjon og tips om alt rundt barn og medier, dataspill, trygg nettbruk, digital mobbing, personvern mm.
www.medietilsynet.no

Ung.no

Informasjons- og diskusjonskanal drevet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.
Gir svar på alt du lurer på, har egen spørreside. www.ung.no

Klara Klok

Informasjonstjeneste om helse, forhold og familie, rusmidler og seksualitet, med primærmålgruppe unge i alder 10–30 år. Har egen spørreside. www.klara-klok.no

Ungdomstelefonen 810 00 277

Unge svarer unge på spørsmål om seksualitet, legning og identitet.
Åpent: Søn–fre kl. 18–22.
www.ungdomstelefonen.no

RUSTelefonen 08588

Svarer og gir råd på alt rundt rusproblematikk. Du kan være helt anonym. Tlf: Man–søn kl. 11–19.
Chat: Man–fre kl. 14–17.
www.rustelefonen.no

Telefon for incest- og seksuelt misbrukte 800 57 000

Gratis hjelpetelefon for incest- og seksuelt misbrukte i alle aldre og av begge kjønn.
Døgnåpent.
www.incest80057000.no

Bekymringstelefonen voksne for barn 810 03 940

For voksne som har bekymringer eller spørsmål rundt barn og unge.
Tlf: Man–fre kl. 09.30–14.30.
Nettjeneste: Døgnet rundt.
www.bekymring.no

Trivelige vandringar i Horten

Natteravnene i Horten hadde sitt tiårsjubileum i 2012. De er en stabil gruppe på 25–30 personer som er mye ute i gatene – i tillegg har de noen som tar et par vandringar i året. De anmoder flere om å bli med, for å være natteravn er mye koseligere enn du kanskje tror.

Av Anette Haugen

Hver lørdag kveld, med unntak av påskeaften og andre helligdagsaftener, møtes Natteravnene i Horten på Kulturhuset 37 i Storgata. Det er her den relativt nyopprettede frivilligsentralen i Horten holder til, sammen med Natteravnene og en rekke andre frivillige organisasjoner. Her er det også kafé og de har tilgang til huset både dag og natt.

Natteravnene i Horten er organisert som en egen selvstendig gruppe, men har

nylig kjøpt seg inn med noen andeler i den forholdsvis nyopprettede frivilligsentralen. Framover vil de derfor se litt på hvordan de best kan dra nytte av hverandre.

Ut på strendene

— Om vinteren møtes vi klokka 22.30, men om sommeren starter vi en time før. Da drar vi ut på strendene først, om vi har tilgang på bil. Vi har mange strender i området, der ungdommen holder til på fine dager. De synes som regel det er veldig trivelig om vi kommer innom, sjekker at alt står bra til og slår av en prat, sier Ann Helen Mora, leder for natteravngruppen.

I utgangspunktet skal de alltid være minst tre på hver vandring. Er de bare to kan folk velge om de vil gå, men som regel gjør de det. Kun én gang på sine fire år som leder har Ann Helen Mora opplevd å kansellere en vandring. Andre kvelder i året Natteravnene i Horten er ute, er natt til 1. og natt til 17. mai, samt under spesielle arrangementer, som konserter. Det hender også de blir bedt om å stille som vakter. Det har de blant annet gjort to år på rad under Tønsbergmessa i nabobyen. Dette er et betalt oppdrag og de stiller da uten natteravnjakkene, men reklamerer gjerne for seg selv likevel.

Fast rute

På ordinære kvelder har Natteravnene en fast rute de følger. De går innom Storgata, bortom den videregående skolen, videre til parken, nedom havna

og tilbake til Storgata. Deretter tar de en kaffepause, før de tar to nye runder, men da gjerne i mer sentrumsnære strøk. De avslutter når utestedene stenger, i 02–03-tia, litt avhengig av hvor rolig det er.

— Vi har vel fem utesteder her med 20–25-års aldersgrense, i tillegg til et sted med 18-års aldersgrense som åpnet i fjor. Det henger alltså noen som ikke er gamle nok til å komme inn utenfor de ulike stedene. Noen, kanskje spesielt «eldre unge», liker å drive litt gjøn med oss, men det ender som regel opp med en hyggelig og god prat uansett.

Ann Helen Mora opplevde en gang å bli

Natteravnene i Horten

- Har holdt på siden 2002.
- Møtested: Kulturhuset 37 (Storgata).
- Om sommeren: Møtetid kl. 21.30.
- Om vinteren: Møtetid kl. 22.30.
- De går til utestedene stenger i 02.00-tia og litt lenger.
- Kontakt epost: natteravn.horten@gmail.com
- Kontakttelefon: 980 77 195

Nissevandring: Med nisseluer på markerer
Natteravnene i Horten før julstiden.
(Foto: privat)

utskjelt av et foreldrepar – som nok var mer sint på poden enn på henne – men noen ganger skal det bare ut. Ellers er det ikke uvanlig at unge jenter tyr til dem med litt gråt og en klem om kjæresten har slått opp. Noe som ikke er like hyggelig, er at Horten er litt plaget med narkotika. Der er de nødt til å være observante.

God kontakt

Natteravnene i Horten har god kontakt med både politiet, ambulansetjenesten og utekontakten på stedet. I forkant av vandringen 16. mai, inviterer de alltid de andre på pizza før de går ut. Her vil gjerne Ann Helen Mora få påpeke at de har

Egen fane: I 12 år har Natteravnene i Horten lagt ut på vandring. De har til og med egen fane til bruk blant annet på 17. mai. (Foto: privat)

en fin avtale med Peppes, som spanderer gratis pizza både 16. mai og på lørdager.

Et annet populært arrangement Natteravnene står bak, er servering av

gløgg og pepperkaker en lørdagskveld i desember. Da tenner de bålpanner og stiller med to grupper, én som går rundt i byen og én som står på stand med nisselue og fregner. Deretter bytter de

på, slik at det ikke skal bli for kaldt å stå stille. Dette er et veldig populært tiltak.

— Natteravnene i Horten nyter stor respekt og vi er stort sett veldig velkomne hos alle vi møter ute. Vi er et kjent innslag i gatebildet og har vært det i godt over ti år. Faktisk har det vært natteravn her enda lenger, for det fantes noen grupper ute i distriktene tidligere, men de er lagt ned nå, forteller natteravnlederen.

Fast kjerne

Men hvem er egentlig disse menneskene som måned etter måned tar på seg natteravnjakkene og går ut for å trygge Hortens gater. Og hvorfor gjør de det?

— Vi er en fast kjerne på 25–30 stykker, der mange har vært med lenge. Noen går så ofte som annenhver uke. Mange har hatt ungdom selv. Kanskje har de det ikke lenger nå, men fortsetter å gå fordi det er sosialt, trivelig og nyttig. Selv begynte jeg å gå da jeg hadde en tenårings. Jeg ville se hvordan det var ute i gatene om kvelden. Siden har jeg

MC-ravning: Et lite forsøk på MC-ravning i Horten. (Foto: privat)

fortsatt å gå nettopp fordi det er så trivelig å bli kjent med ungdommen, sier Ann Helen Mora.

Hun forteller videre at det ikke er like lett å rekruttere nye, men de prøver, ikke minst gjennom aktivitet på Facebook-siden deres. I tillegg unner de seg hvert

år en grillkveld i august, der alle natteravnene kan invitere med seg familie og venner. Her prøver de også å rekruttere. Samtidig diskuterer de nå om de skal gjøre et initiativ overfor ungdomsskolene.

Prøvevandring

— Når vi får inn nye, inviterer vi dem først til å være med på en prøvevandring. Trives de ikke, er det greit. Det må respekteres, men da har de i hvert fall gått én gang. Jeg har faktisk også opplevd å ha med folk som ikke passer til å være natteravn. Da må vi være ærlige og gi beskjed, fastslår Ann Helen Mora.

For å kalle seg natteravn og for å stå på lista, har de et slags krav om at du må ta minst to vandringer i året. En del gjør det — og velger da gjerne en runde om sommeren og en om vinteren.

Natteravngruppen har en egen listeansvarlig som prøver å fylle opp listene en stund framover — og så får alle en påminnings-sms onsdagen før de skal gå.

— Jeg kommer gjerne med en generell oppfordring til alle: Bli natteravn, det er mye koseligere enn du kanskje tror, avslutter den engasjerte natteravnen på vegne av seg selv og hele gruppa i Horten.

Vakt: Natteravnene i Horten tar også på seg vaktoppdrag, blant annet ved Tønsbergmessa. (Foto: privat)

Blitt tryggere som natteravn

Helt fra Natteravnene startet sine vandringer i 1990, hadde Ellen Remfeldt veldig lyst til å bli med. En hektisk hverdag og en mann som mente de trengte fritiden sammen, forhindret henne. Da hun ble enke følte hun at hun var blitt for gammel, men det var før hun så en plakat.

Av Anette Haugen

Ellen Remfeldt (81) sitter i Natteravnenes styre og har vært med som natteravn i Oslo sentrum siden 2006. I 2012 var hun med på 21 vandringer. Årsrekorden er på 31. Hun er et flott bevis på at det aldri er for sent å bli natteravn – og ikke minst er det behov for alle. Det er situasjoner der hun trer til side og lar andre ta seg av hendelsen, andre ganger er det omvendt. – Vi er alltid minst tre sammen, noen ganger fire eller fem. Treffer vi på noen som ligger nede og kanskje er slått i svime, kan det være en stor fordel at de hører en damestemme når de kommer til seg selv – og gjerne en godt voksen en. Når de ser opp på meg, er det i hvert fall ingen som tror at jeg ønsker å overfalle dem, sier Ellen Remfeldt.

Leste en plakat

Helt fra Natteravnene startet opp tenkte Ellen Remfeldt at dette er noe jeg vil. Mannen hennes sa imidlertid nei, han følte de trengte den lille fritiden de hadde sammen. Selv var hun professor i odontologi ved Universitet i Oslo og drev en liten praksis ved siden av for å holde den aktive delen av yrket ved like. Da hun ble enke, tenkte hun at hun var blitt for gammel til å gå natteravn, hun var jo over 70. Men en dag så hun en annonseplakat fra Natteravnene på trikken. Der sto det blant annet: «Er du mellom 18 og 80 år...» Hun var jo det,

Aldri for sent: Ellen Remfeldt meldte seg som natteravn da hun var over 70 år. Det har hun ikke angret på. (Foto: Natteravnene)

men hun vegret seg likevel og det tok lang tid før hun turte ringe Lars Norbom i Natteravnene. Det har hun imidlertid aldri angret på.

– Jeg jobbet på den tiden på frivillig basis som tannlege i lavterskeltilbudet. Det hadde jeg begynt med etter at jeg leste en artikkel i bladet til Kirkens Bymisjon, der narkomane ble spurt om hva de ønsket seg mest i livet. Det første de ønsket seg var et eget hjem. Det neste var å få igjen tennene. Her kan jeg bidra tenkte jeg, forklarer den engasjerte damen.

Ikke redd

På bakgrunn av erfaringen hun hadde med narkomane, var Ellen Remfeldt ikke redd for å gå ut i Oslonatten som natteravn. Hun fikk seg imidlertid snart en stor overraskelse. Det var jo ikke disse menneskene hun traff ute om natten. Da sover de og hviler seg der de får tilbud om husly. Selv om det er helt andre grupper hun treffer ute, har hun likevel alltid følt seg trygg.

– Å gå natteravn har tatt bort all engstelse ved å gå ute som ensom dame om kvelden. Det har gjort meg tryggere. Ellers er jo aldri en kveld lik den neste. Den verste opplevelsen jeg har hatt var da vi opplevde et overdosedødsfall på Oslo S. Vi var der egentlig for å lete etter en tenåring som hadde rømt hjemmefra. Vi ringte 113. De kom umiddelbart, fikk hjertet til å slå igjen, men hun døde senere på sykehuset uten å våkne opp, forteller natteravnen.

Blir hekta

Hvor lenge hun kommer til å fortsette som natteravn, vet ikke Ellen Remfeldt. Hun fikk krystallsyken før jul og har derfor ikke vært med på en stund. Hun vil jo ikke være en belastning for de andre når hun går heller. Det er hun helt klar på. Men blir hun helt frisk igjen, kommer hun til å fortsette så lenge hun orker og føler hun gjør en nytte. Ellen Remfeldt kommer gjerne med en oppfordring til andre som synes Natteravnene gjør en god jobb og som vurderer om de skal melde seg: – Det er bare å gjøre det. Det gir så mye mer enn det tar. Det er veldig positivt, det er moro og du treffer mange hyggelige folk. Forsøk. Det tar ikke lang tid før du er hekta!

Gatelangs dykker ned i arkivet og presenterer artikler som sto på trykk ti år tilbake i tid, den gang bladet het «Respekt». Sakene under er hentet fra det sjette bladet som ble utgitt, nr. 1 – juni 2004. (Første nummer kom ut i juni 2002.)

Fargerike fjær ga 25 000 kroner:

Oslo Nye støttet Natteravnene

Fargerike fjær ga 25.000 kroner

Oslo Nye støttet Natteravnene

Med Anders Hatlo, Dorthe Skappel og Dennis Storhøj på scenen auksjonerte Oslo Nye Teater bort kostymer fra musikalen La Cage aux Folles. Overskuddet på 25.000 kroner ble overrakt Natteravnene.

kunne gjøre auksjonen til en årlig vedligelig begivenhet. Hatlo synes koblingen mellom kultur og interesseorganisasjoner er god.

– Det er veldig hyggelig å gjøre noe ordentlig for en organisasjon som Natteravnene. De gjør en viktig og god jobb, og gjør Oslo by tryggere etter mørkets frembrudd. Et vekselbruk som gir positive synergier for begge parter er en flott løsning, sier skuespilleren. – Vi fikk mye oppmerksomhet og solgte nok noen ekstra billetter, samtidig som Natteravnene fikk et økonomisk bidrag og publikum fikk litt lørdagsunderholdning.

Den dyreste kjolen ble vist frem av hovedrolleinnehaver Dennis Storhøj og gikk for hele 6.500 kroner. Storhøj spiller Albin – også kjent som ningen Zaša i stykket, kjøte for 1.400 kroner. Den billigste kjolen gikk for 1.000 kroner.

Med Anders Hatlo, Dorthe Skappel og Dennis Storhøj på scenen auksjonerte Oslo Nye Teater bort kostymer fra musikalen La Cage aux Folles. Overskuddet på 25 000 kroner ble overrakt Natteravnene.

Jobber for samme formål

I begynnelsen av februar signerte Natteravnene sin nye samarbeidsavtale med sikkerhetsfirmaet Stanley Security. Med samme mål: «Å redusere og forebygge kriminalitet», gleder begge parter seg til det kommende samarbeidet.

Tekst og foto: Anette Haugen

Det har vært dialog mellom Natteravnene og Stanley Security et drøyt halvår før avtalen ble signert. Bakgrunnen for samarbeidet ligger i at Stanley Security lenge har ønsket å bidra med noe samfunnsnyttig på lokalt plan. Etter en prosess der de inviterte de ansatte til å komme med forslag, følte de det var lett å samle seg om Natteravnene.

– Det Natteravnene gjør er veldig forenlig med det vi driver med. At vi har hatt en prosess og har hele organisasjonen bak oss, gjør at vi vet vi har god støtte når vi nå signerer avtalen, sier Øyvind Halnes, kommunikasjonssjef i Stanley Security.

– Det er viktig å se på alarmmarkedet med et annet perspektiv enn bare å selge alarmer til enkeltpersoner. Vi må bort fra argumenter som «du må få montert en alarm hos deg, så går tyven videre til naboen». Vi jobber alle mot det samme målet om å redusere og forebygge kriminalitet, påpeker Trond Langeland, administrerende direktør hos Stanley Security.

Parkering og alarm

Helt konkret omfatter samarbeids-

Signering: En ny samarbeidsavtale ble signert på Natteravnenes kontor 6. februar. Fra venstre: Styreleder i Natteravnene, Sander Brink, generalsekretær i Natteravnene, Lars Norbom, administrerende direktør i Stanley Security, Trond Langeland og kommunikasjonssjef i Stanley Security, Øyvind Halnes.

avtalen med Stanley Security blant annet at de skal oppgradere alle sikkerhetssystemer på kontoret til Natteravnene, gi gratis parkering til Natteravnenes biler, noe som lenge har vært en stor utgiftspost, sponse abonnement på bysykler og noe materiell. Det ligger også en intensjon om preventiv kameraovervåking uten persongjenkjenning, men det ligger litt fram i tid.

– Vi er svært fornøyd med hele avtalen – og også med at hele organisasjonen, ikke bare ledelsen, står bak ønsket om

dette samarbeidet, sier Lars Norbom, generalsekretær i Natteravnene. Han understreker at det er langt fra alle som tar kontakt Natteravnene ønsker å samarbeide med. Det er mange ting som må stemme. Det føler han det gjør i forhold til Stanley Security. Videre påpeker han at avtalen om gratis parkering, med god takhøyde, nå gjør det mulig å gå til innkjøp av en bobil som skal stasjoneres ute under vandringer. Det er noe Natteravnene har hatt et ønske om lenge.

Natteravnene takker våre gode samarbeidspartnere:

STANLEY
Security

Stanley Security AS
som gir oss gratis alarm-
tjeneste, parkering
med mer.

ALI kaffe

Joh. Johannson
som gir oss gratis kaffe.

Norpost

Norpost
som besørger gratis
utsending av
rekrutteringsmateriell.

SHELL

Norske Shell
som sørger for gratis
drivstoff til bilene våre.

Vi vil, vi vil, men slipper ikke til!

Vi unge har kapasitet og lyst til å jobbe. Vi har forventninger og pågangsmot, og mange av oss leter etter det som skal bli det første møtet med arbeidslivet.

Dette burde vært en solskinnshistorie – en drømmesituasjon for et land som trenger alle tilgjengelige hoder og hender. Men dessverre, alt for mange unge opplever at de stanger hodet i døra inn til arbeidslivet, og at de ikke blir verdsett som ressursen de er.

Negativ spiral

Vi vil gjerne jobbe. Ja, de fleste av oss vil også ha mer ansvar, men ungdom under 18 år slipper ikke til, fordi de ennå ikke har erfaring å vise til. Norstat har gjennomført en undersøkelse blant 200 norske personalsjefer. Den viser at bedrifter klart foretrekker å ansette de som allerede har jobberfaring og at mangelen på erfaring er et hinder for unge på jobb jakt.

Norstat stilte også 700 norske ungdommer spørsmål om arbeidslivet. Da kom det frem at tre av fem unge mellom 15 og 25 år ønsker seg jobb ved siden av

skole eller studier. Mange kan vise til relevant skolegang, uten at det gir dem jobb. De som ikke slapp til i første runde skyves lengst bak i søkerkøen også etter fylte atten og med eksamen i boks. Bare fordi de ikke skaffet seg den viktige inngangsbilletten – erfaringen – i tide.

Regjeringen

Den nye regjeringen har varslet søndagsåpne butikker og at de vil gjøre det lettere med midlertidige ansettelser. Det vil kunne gi flere unge muligheten til å prøve seg. Samtidig må vi være litt på vakt.

Undersøkelsen til Norstat viser at halvparten av de 700 unge som er spurt, ikke kjenner til hvilke rettigheter de har som ansatt. Her har arbeidsgiverne et ansvar. Gi ungdom muligheter og vær åpne om spillereglene i arbeidslivet. Selv må vi unge bli flinkere til å skaffe oss informasjon om både rettigheter og plikter, og tørre å ta sats når noen gir oss tillit.

Ny rapport

Det var hyggelig å lese en sak i Aftenposten i høst, om hvor godt norsk

ungdom kommer ut i NOVAs relativt ferske rapport om norsk ungdom. Nå kan vi slå i bordet med forskning som sier at vår tids unge trumfer alle tidligere generasjoner; Vi er snillere, trives bedre på skolen, drikker mindre, ja, vi er til og med veldig glade i foreldrene våre.

Ingenting er mer løfterikt for et land enn å ha en stor reserve med unge motiverte mennesker som ønsker å bidra og stå på hver dag.

Politikere og næringsliv er opptatt av at flere må jobbe for at vi skal kunne fortsette å ha den gode velferden vi har i Norge. Da kan de gjerne starte med å gi norsk ungdom tillit og bedre muligheter til å få sin første jobb.

Innlegget er skrevet av Karolina Kvilhaug, daglig leder i JobbUnder18 og jurymedlem i arbeidslivspriisen Helt Sjef. Innlegget har tidligere stått på trykk i Aftenposten (Si ;D).

(Foto: Nils Wisløff/Helt Sjef)

FLOIBANEN

... opplevelser i vente

Vetrlidsallmenningen 21- 5014 Bergen
www.floibanen.no

Tlf 55 33 68 00

Bergen Aktiv

Alt for sportsfiskeren

Fanaveien 111 – 5239 Rådal - 55 10 70 60
C Sundts gt 15 - 5004 Bergen - 55 32 61 05

Faks 55 10 70 62
www.bergenaktiv.no

-ren velvære

TANGO FRISØR

Storgata 136
3915 Porsgrunn

Tlf 35 49 90 02
www.tango.no

07000

Bergen Taxi

SLAPP AV – VI HENTER DEG!

SMS

Send TAXI til 07000

Ring 07000

Vårt kundesenter er alltid åpent

Internett

Bestill på www.bergentaxi.no

App for iPhone/Android

Last ned gratis på www.bergentaxi.no

Gatelangs

B—blad

Returadresse:
Natteravnene Oslo
Storgata 28 B
0184 OSLO

Jeg tenkte jeg skulle

miste kontrollen

og sovne ute i natt.

Kunne du hjulpet meg med det?

Ja, klart det!

**Du vet aldri hva du sier ja til når du sier ja til å lange.
Ikke kjøp alkohol til mindreårige.**

VINMONOPOLET